

TƏQDİMATA EHTİYAC DUYULAN MÖCÜZƏ

Naftalana ilk dəfə təqribən otuz il əvvəl yolum düşüb. Atüstü bir səfər idi o vada. İndiki Goranboy (keçmişdə Qasım İsmayilov adlanırdı – S.E.) rayonuna getmişdik. Bizi bir addımlıqda yerləşən şöhrətli bütün dünyaya yayılmış Naftalana apardılar. Xudmani şəhərin bu başından girib o başından çıxmağımız heç yarım saat çəkmədi. Baladçimiz sanatoriyaları göstərərək elə bah-bahla danışdırdı ki...

Naftalanla növbəti görüşüm iki il əvvəl oldu. Gəncədə keçirilən Beynəlxalq Şərab Festivalı çərçivəsində qonaqlarla əvvəlcə Göygöl rayonu, sonrasa bura səfər etdik. Vaxtımızın təqribən iki-üç saati "Naftalan Hotel by Rixos" sağlamlıq və istirahət mərkəzində keçdi.

Kurort şəhəriylə üçüncü görüşümsə bu günlərə təsadüf edir. Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin təşəbbüsü və dəstəyi, Azərbaycan Sağlamlıq və Termal Turizm Dəstək Assosiasiyasının və "Naftalan Hotel by Rixos" sağlamlıq və istirahət mərkəzinin təşkilatçılığı ilə Naftalan şəhərinə təşkil olunan infotur çərçivəsində. Səfərimizdə məqsəd ölkəmizin sağlamlıq turizmi ilə bağlı vəziyyətlə tanışlıq və şübhəsiz ki, bu sahənin təbliğinə yardım idi.

YOLÇU YOLDA GƏRƏK...

Bakıdan səhər təzədən çıxdı. İlk dəqiqələrdən təşkilatçıların işlərinə peşəkər yanaşmasının şahidi olduq. Uzun illərdən bəri turizm sahəsində çalışan və mütəxəssis kimi sayılıb-seçilən Ruslan Quliyev, rəhbəri olduğu Azərbaycan Sağlamlıq və Termal Turizm Dəstək İctimai Birliyinin fəaliyyəti və infoturun məqsədi barədə məlumatı diqqətimizə çatdırdı.

Gənc, amma təcrübəli baladçımız Ramin Bağirovun mənzil başına çatanacan yolboyu keçdiyimiz rayonlar haqqında dolğun informasiya verməsi də diqqətçəkən məqamıydı. Yeni nəsə eşitməyimiz, öyrənməyimiz öz yerində, yaqın elə bu səbəbdən 360 kilometrlik məsafəni necə qət edib Naftalana yetişdiyimizi bilmədik. Onda gördük ki, artıq bəlli ünvanıyıq.

MÖCÜZƏNİ GÖRMƏK GƏRƏK...

"Naftalan Hotel by Rixos" sağlamlıq və istirahət mərkəzinin güllə-rüz həyatı bizi istiqanlıqla, mehribancasına qarşıladı. Dörd il qabaq istifadəyə verilmiş, ən müasir standartlara uyğun zövqlə tikilmiş hoteldə yerbayer olub, nahar və daha sonra azacıq istirahətə vaxt tapdıq.

Yeri gəlmişkən, ölkəmizin müxtəlif bölgələrinə infoturlar həyata keçirən Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, media və turizm şirkətləri nümayəndələrini bir araya toplayarkən maraqlı proqram tərtib etmişdi. Təşkilatçılar infotur çərçivəsində ölkəmizin sağlamlıq turizmi ilə bağlı "Dəyirmi masa"da Azərbaycanda sağlamlıq turizminin hazırkı vəziyyəti və problemləri ətrafında fikir mübadiləsi aparmaq, bu istiqamətdə reallaşdırılan layihələr barədə məlumat verməklə

naşı. "Naftalan Hotel by Rixos"un fəaliyyətilə xından tanışlıq, istirahət, şəhəri gəzmək imkanı yaratmaq barədə də düşünmüşdülər.

Sağlamlıq və istirahət mərkəzi ilə mətbuat və turizm sahəsi təmsilçilərinin yaxından tanışlığı həqiqətən maraqlı doğurdu. Səkkiz hektar əraziyə malik, 2011-ci ildə ölkə başçısı İlham Əliyevin xeyir-duası ilə fəaliyyətə başlayan hoteldə eyni vaxtda 200 turist istirahət edə bilər. Burada Naftalan terapiyası ilə yanaşı fizioterapiya, poliklinika şöbəsi, reabilitasiya, SPA mərkəzləri, sauna, qapalı hovuz xidmət göstərir. Müalicə və istirahət üçün üz tutan turistlərə ilboyu qədim və zəngin Azərbaycan, eləcə də dünya mətbəxinin çeşidli nümunələri təqdim edilir. İlin on ayının nəticəsinə əsasən, 5300 nəfər beləcə burada dincəlmə və məmnun qalmışlar.

və avadanlıqlarla təchizat məsələsi bu işin keyfiyyətlə görülməsinə imkan verir.

Şöhrətli dünyaya yayılmış "Rixos" şabəkəsinə daxil olan bu mərkəzdə çalışanlara gəlincə, əksəriyyəti yerli kadrlardır, Türkiyədə və xarici ölkələrdə təcrübə keçiblər.

İlk dəqiqələrdən infotur iştirakçıları ilə səmimi ünsiyyət quran sağlamlıq və istirahət mərkəzinin baş həkimi Şahin Babayev Naftalan nefti ilə həyatı keçirilən müalicə üsulları barədə aydın, dolğun kildə danışdı. O, Naftalan neftini Tanrı möcüzəsi adlandıraraq bildirdi ki, müalicə üçün mürciət edən yerli və əcnəbilərə kompleks tərs təklif olunur. Ən müasir tələblərə cavab verən tibbi texnika

Söhbət zamanı tarixə də ekskurs edən Şahin Babayev söylədi ki, XII əsrə aid mənbələrlə tanışlıq bu möcüzəli məhlulla müalicənin tarixinin çox qədimlərə gedib çıxdığını təsdiqləyir. Təsədüfi deyil ki, 1892-ci ildə alman mütəxəssisi Y.Eger burada neft çıxarmaq üçün müayənələrə başlayıb, hətta Naftalan neftindən tibbdə işlədilan məz istehsal edən mini-zavod tikdirib. 1904-1905-ci illərdə baş verən rus-yapon müharibəsi zamanı vuruşan yapon əsgərlərinin tibbi çantalarında Naftalan məzina rast gəlirmiş. Mazla dolu həmin bankaların üzərindəki "Kimin əlində bu malxandan varsa, heç bir yarıdan qorxmasın" yazısı xüsusi maraqlı doğurur.

Vaxtilə Azərbaycanda sovet hökuməti qurulandan sonra Naftalanda kurort salınması üçün addımlar atılıb və səksən il əvvəl burada ilk kurort fəaliyyətə başlayıb. 1970-80-ci illərdə Naftalan təkcə keçmiş SSRİ-də deyil, xarici ölkələrdə də kurort şəhəri kimi tanınıb.

Baş hakimin fikrinə, Naftalan şəhəri yenidən bütün dünyada turizm mərkəzlərindən biri kimi məşhurlaşsa bilər və indi bunun üçün hər cür şərait var.

Hotellə ümumi tanışlıq zamanı diqqəti çəkən əsas məkan neft vannaları yerləşən bölmə idi. Şahin müəllimin məsləhətlə bir prosedür qəbul edən jurnalistlər, ancaq oynaqlardakı ağrını hiss etdilər. Möcüzəvi naftalan neftinin tam faydası üçün əzəzi 14 dəfə bu prosedürə keçmək gərəkdir. Görünüşü mükəmməl türk qəhvəsini, yaxud doşabı xatırladan və özünəməxsus qoxuya malik Naftalan nefti tərkibindəki maddələrə görə sənaye neftindən fərqlənir.

"DƏYİRMİ MASA" BAŞINDA

"Dəyirmə masa" başında infoturun keçirilməsində əsas məqsədin Naftalan şəhərinin və eyni zamanda ölkəmizin sağlamlıq turizmi potensialının daha geniş auditoriyada tanıtmaq, bu sahəyə marağı artırmağın vacib olduğu söyləndi. Azərbaycanın turizminin daha geniş şəkildə istifadəsi, Naftalan şəhərinin sağlamlıq turizmi sahəsində brendə çevirmək və ilin bütün fəasillərində bu turizmi aktual etmək qarşısında duran əsas hədəflərdəndir. Prezident İlham Əliyevin son vaxtlar iş adamları, sahibkarlara yaratdığı imkanlar xüsusi vurğulanaraq, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin bu sahədə gördüyü işlər yüksək qiymətləndirildi.

"Naftalan Hotel by Rixos" sağlamlıq və istirahət mərkəzinin baş hakimi Şahin Babayev, bu Tanrı möcüzəsini matbuatda, televiziya-da doğru-düzgün təbliğ etməklə ölkəmizin bundan çox xeyir götürə biləcəyinə toxundu. Həmçinin Naftalan nefti ilə həyata keçirilən müalicə üsulları, onun müxtəlif xəstəliklərin müalicəsində əhəmiyyəti haqqında məlumat verdi. Naftalan şəhərindəki sanatoriya və pansiyonlara gələn xəstələr Naftalan nefti və onun əsasında hazırlanan məlhəmlərdən faydalanırlar. Baş həkim bu maddənin yaralarının, dəri, sinir, uroloji və ginekoloji xəstəliklərin, həmçinin qaraciyər, oynaqlar və oynaq ətrafındakı yumşaq toxumaların, dayaq-hərəkət aparatının müalicəsi üçün səmərəsini diqqətə çatdırdı.

İştirakçılar Naftalan Şəhər Mədəniyyət və Turizm şöbəsinin əməkdaşları tərəfindən turizmin inkişafı ilə bağlı son illərdə şəhərdə görülmüş işlər barədə məlumatlandırıldı. "Dəyirmə masa"da turizmin çox da yayılmayan bu sahəsi haqqında geniş müzakirələr aparıldı, sağlamlıq turizmi barədə geniş məlumat verildi. Bildirildi ki, ölkədə və bölgədə 2-3 ulduzlu hotellərin olmaması bu sahənin inkişafını ləngidir. Amma sağlamlıq turizmi bahalı turizm sahəsi olduğu üçün yaxın gələcəkdə ucuz hotellərin tikilməsi sərfəli deyil.

Azərbaycan Turizm və Menecment Universitetinin əməkdaşları İlkin Əhmədov "Azərbaycan turizminin tarixi, inkişafı və perspektivləri" və İlhamə Zeynalova "Müalicəvi və sağlamlıq turizmi" adlı təqdimatlarla çıxış etdilər.

Infoturda iştirak edən media nümayəndələri və turizm şirkətlərinin nümayəndələri ölkəmizin turizm potensialının tanıtılmasında fəal iştirakə görə sertifikatlarla təltif olundular.

NAFTALANIN DÜNƏNİ, BU GÜNÜ VƏ...

Təbib qüdrətli, dünya şöhrətli müalicə-istirahət ocağına gələnlərin sayı getdikcə artır. Elimizin əvəzsiz sərvəti sayılan Naftalan neftinin möcüzəsinin soracağı hələ neçə yüz il bundan əvvəl yaxın-uzaq məmləkətlərə çatmışdı. Bilirdilər ki, o, yetmişdən çox xəstəliyin dərmanıdır. Buna görə də Naftalan nefti, ondan hazırlanan dərman preparatları müxtəlif ölkələrə satılırdı.

Naftalan kurortu müalicə mərkəzi kimi 1935-ci ildə fəaliyyətə başlayıb. Bu qiymətli sərvətdən kütləvi şəkildə istifadənin təşkil

ə xeyli sonraya təsadüf edir. 1982-ci il fevralın 19-da Naftalan kurort şəhərinin inkişaf etdirmək tədbirləri haqqında geniş qərar qəbul olundu. Məhz həmin qərarın nəticəsində ərazidə bir sıra müalicə mərkəzləri tikildi. Görülən işlər tez bir zamanda bəhrəsini verdi. Buz gələnlərin sayı xeyli artdı, Naftalan əsl kurort şəhəri kimi şöhrətə zəmanəyə başladı.

Amma təəssüf ki, sovetlər birliyi dağılandıqdan sonra şöhrətli kurortun fəaliyyəti, demək olar tamamilə dayandı. Sonrakı illərdə Naftalan yenidən dirçəlməyə başladı. "Azərbaycan Respublikasının kurortlarının 2009-2018-ci illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı"na əsasən olaraq müalicə xidmətinin, istirahət-əyləncə müəssisələrinin yenidən qurulması ilə bağlı burada bir sıra tədbirlər görüldü.

Qısa müddətdə Naftalanda neçə-neçə sağlamlıq kompleksləri - "Çinar", "Naftalan", "Qarabağ" və "Qaşaltı" kimi müasir görkəmli istirahət-müalicə mərkəzləri istifadəyə verildi.

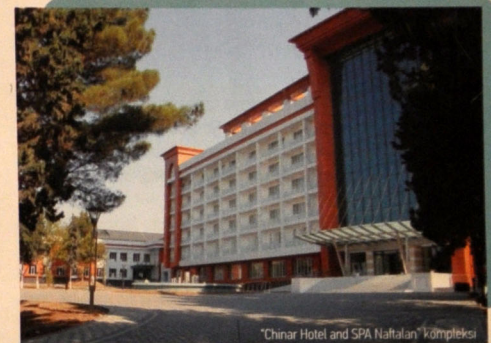
Regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramına uyğun olaraq ölkəmizin hər yerində olduğu kimi, bu şəhərdə də genişqiyaslı abadlıq və yenidənqurma işləri görüldü. Hündürlükdə 150-yə qədər qatlı binalar və 1500-yə qədər yerlik şəhər stadionu əsaslı təmir olundu, yollar salındı, avtomobil yolları çəkildi, genişqiyaslı səliqə-sahə işləri aparıldı. Bu yerlərdə sosial problemlərin həllinə xüsusi diqqət yetirilməyə başlandı. Üç min kubmetr tutumu olan iki su anbarı inşa edildi. Şəhər daxilində istismar müddəti keçən su xətləri yeniləri ilə əvəzləndi. Küçələrin abadlaşdırılması, yolların sahmanlaşdırılması, yaşıllıq zonalarının yaradılması sahəsində xeyli işlər görüldü. 6 kilometr uzunluğunda Naftalan-Qaşaltı-Qaraqoyunlu avtomobil yolu əsaslı təmir olundu. 280 yerlik körpələr evi-uşaq bağçası istifadəyə verildi, avtovağzal kompleksi tikildi.

"Naftalan şəhərinin sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsinə dair əlavə tədbirlər haqqında" 20 oktyabr 2014-cü il tarixli Prezident sərəncamı Naftalan şəhərinin sistemli surətdə inkişaf edərək gözəlləşməsinə rəvac verib. Hazırda Naftalan gündə 2 min nəfərə yaxın turist qəbul etmək imkanına malikdir. Ölkəmizin hər yerindən adamlar böyük həvəslə bura gəlir və razılıqla qayıdırlar. Xarakterik cəhət budur ki, xarici qonaqların da sayı getdikcə artır. Müxtəlif ölkələrlə münasibət yaradılır, ünsiyyət çoxalır, beynəlxalq əlaqələr genişləniir. Naftalan kurortu Fransanın Leql, İtaliyanın Pozitano, Rusiyanın Yessentuki, Polşanın Uneyov şəhərləri ilə əməkdaşlıq edir.

Bununla yanaşı, Naftalan kurort zonasının daha da inkişaf etdirilməsi üçün xüsusi plan hazırlanır. Həmin plana əsasən, burada əlavə istirahət mərkəzləri, uşaqların valideynsiz istirahət etməsi üçün xüsusi şərait yaradılacaq. Yeni kottec və mehmanxanaların tikilməsi, 1,7 kilometr uzunluğunda kanat yolunun çəkilməsi, dünya standartlarına cavab verən qolf meydançasının, tennis kortunun, cıdır meydançasının yaradılması da nəzərdə tutulub. Gözlənilən digər irəliləyişlər Naftalanda beynəlxalq hava limanının tikintisidir. Bundan əlavə nəzərdə tutulub ki, Naftalan neftinin emalı, müalicəvi neftdən

"Qarabağ SPA and Resort" otel kompleksi

"Çinar Hotel and SPA Naftalan" kompleksi

dərmanların hazırlanması üçün farmasevtik zavod inşa edilmişdir. Söz yox ki, bütün bunlar Naftalanın şöhrətini, bu kurort şəhərinə turistlərin marağını daha da artıracaq.

Bəs görəsən qonaqların fikirləri necədir? "Rixos" sanatoriyasında olarkən ukraynalı Viktor Dovcodka ilə görüşdüm.

- Ailəlikə gəlmişəm - dedi. - İkinci dəfədir Naftalanda. Kurortun şəraiti gözəl, insanları qayğıkeşdir. Müalicəvi və istirahət imkanları yaxşıdır.

Digər həmsöhbətimiz Tatarıstandan gələn Yelena Klimovadır. Müalicənin təşkilində, yaradılan şəraitdən razılıq edir. "Azərbaycan xalqı xoşbəxtdir ki, onun belə gözəl torpağı, tanrı payı - sərvəti var. Naftalanın tayı-barabəri yoxdur".

Söhbət etdiyim digər qonaqlar da xoş sözlər söylədilər. Moskvalı Aleksey Frolov Naftalanı qəlbən sevdiyini və gələnlərin də mütləq bu yerlərə gəlmək istədiyini dedi.

Infoturun ikinci günü tədbir iştirakçılarının Naftalan şəhərinin turizm potensialı, mədəni həyatı, mövcud infrastrukturunu ilə tanışlığı başlandı. Bu zaman qonaqlar tanışlıq çərçivəsində Heydər Əliyev Mərkəzi, şəhərin istirahət parkı və digər mədəniyyət ocaqları ilə tanış oldular.

486 168

Seymur Elsevar